



## Kokkuõppe eksami hindamisjuhend

Juhtkoera taotleja (edaspidi koerajuht) peab hindamise ajal juhtima koera rakmetest või vajadusel jalutusrihma abil. Jalutusrihma ja rakmete käepidet hoitakse hindamise ajal samas käes. Kuulekusülesannete täitmiseks tuleb rakmed ära võtta. Vabalt jooksva koera enda juurde kutsumisel ja käskluse „Koht!“ „Siia!“ puhul jalutusrihma ei kasutata.

Koerajuht peab läbima teatud vahemaa, mille jooksul hinnatakse koera sooritust ning iseloomu. Kui koerajuht kasutab valget keppi, siis seda võib eksamit sooritades kasutada. Meeskonnatöö hindamisel läbib koerajuht talle eelnevalt tundmatu marsruudi treeneri või sujundaja (vabatahtlik, kes kõnnib koerast ja taotlejast paar sammu tagapool ning kontrollib tandemi tööd) juhendamisel. See teelõik peab sisaldama kõiki hindamiskriteeriumides nimetatud elemente. Eksami läbiviimisel võib taotleja kutsuda saatjaks usaldusisiku, keda koer ei tunne.

Eksam koosneb kolmest osast. Kokkuõppe eksami läbiviimisel kaasatakse vähemalt kaks sõltumatut hindajat. Üks hindaja annab juhiseid ja jälgib elementide sooritust. Teine kaastav spetsialist/hindaja dokumenteerib ja hindab elementide sooritust A, B, C skaalal.

### Hindaja ülesandeks on anda hinnang järgmises punktides:

- kas koer veab rakmetest toimiva juhtimissoorituse jaoks piisava tugevusega;
- kas koer juhib isikut pingevalt ja keskendunult;
- kuidas koer tuleb toime tema jaoks uudsete olukordadega ning reageerib ootamatutele takistustele.

**Hindamist dokumenteeriva spetsialisti ülesanded on** eksami vormile märgitud elementide hindamine. Spetsialist peab arvestama hindamisel seda, et koera reaktsioon võib tuleneda koerajuhi ebakindlusest ning sellisel juhul tuleb **testitavat olukorda korrata**.

**Hindaja(d)** ei tohi olla samast asutusest, kus koera välja õpetatakse.

## Hindamiskriteeriumid

1. **Hindega A/A\* hinnatakse** sooritust, mis on teostatud korrektselt antud teostamisjuhiseid järgides. Koerajuhi turvalisus on igas olukorras tagatud.
2. **Hindega B/B\* hinnatakse** sooritust, mille käigus on antud teostamisjuhiseid väikesi kõrvalekaldeid, kuid need ei mõjuta koerajuhi turvalist liikumist. Koerajuhi turvalisus on tagatud.
3. **Hindega C/C\* hinnatakse** sooritust, mille puhul:
  - koerajuht peab enam kui **kolm korda** andma käskluse ülesande täitmiseks;
  - koerajuht mõjutab koera sooritust psüühiliselt (nt jalutusrihmast tõmmates) või mõjutab (takistab) koera liikumist valge keppiga (need, kes kasutavad valget keppi);
  - koerajuhi turvalisus ei ole tagatud või nõutavat elementi ei õnnestunud sooritada.

Kui sooritust hinnatakse **paksendatud trükis** (bold kirjapilt) hindegas C/C\*, antakse lõplikuks hinnanguks „mitte sooritatud“ ja kogu hindamist tuleb veel kord korrata.

Kui hindaja märgib ühes osas **enam kui kolme** soorituse elementi hindegas C/C\* antakse lõplikuks hinnanguks „mitte sooritatud“ ja kogu eksamit tuleb veel kord korrata.

## 1 KOERA SOTSIAALNE / VÕÕRAS KESKKONNAS KÄITUMINE

---

### 1. Käitumise stabiilsus üldiselt

Nõutav on koera neutraalne suhtumine ümbritsevasse keskkonda. Närvilisele ja ülepingutatud reaktsioonile antakse negatiivne hinnang.

- A/A\*: Suhtub ümbritsevasse keskkonda neutraalselt ja ei reageeri segavatele teguritele.
- B/B\*: Laseb ennast ümbruskonnast segada, kuid see ei mõjuta juhtimissooritust vm. ülesande täitmist.
- C/C\*: Väljendab liiga tugevaid reaktsioone ümbritseva keskkonna suhtes (teatud olukorras ilmneb negatiivseid reaktsioone, nt keeldub ülesannet täitmast). Ebakindlus mõjutab tugevasti juhtimiskäitumist.

### 2. Käitumine tasasel pindadel

Koer peab ennast tasasel pinnal (puit-, kivistpõrand jne) liikudes tundma pingevabalt ja kindlalt.

- A/A\*: Juhib enesekindlalt ja pingevabalt.
- B/B\*: Kerge ebakindlus, juhib pinges olles või kramplikult.
- C/C\*: Takistab koerajuhi liikumist, keeldub juhtimast.

### 3. Käitumine ühistranspordis

Koer peab käituma rahulikult ja tasakaalukalt. Istub või lamab teisi reisijaid segamata, kuid võib talle ette näidatud kohal oma asendit (lamamine, istumine, seismine) muuta.

- A/A\*: Töötamine ei ole millegagi mõjutatud, suhtub ümbritsevasse keskkonda neutraalselt, käitub rahulikult, jääb istuma/lamama.
- B/B\*: Ebakindlus, häirib teisi reisijaid, ei jää lamama/istuma.
- C/C\*: Takistab liikumist, keeldub ühistransporti sisenemast, satub transpordivahendis paanikasse.

### 4. Käitumine autos (sh taksos)

Koer peab käituma rahulikult ja tasakaalukalt. Istuma/lamama autojuhti või kaassõitjaid häirimata.

- A/A\*: Töötamine ei ole millestki mõjutatud, suhtub ümbritsevasse keskkonda neutraalselt, käitub rahulikult, jääb istuma/lamama.
- B/B\*: Ebakindlus, häirib juhti või teisi reisijaid, ei jää lamama/istuma.
- C/C\*: Takistab liikumist, keeldub sõidukisse sisenemast, ronib autost omal algatusel välja, satub autos paanikasse.

## **5. Käitumine liigikaaslaste suhtes**

Soovitav on neutraalne käitumine. Koer ei tohi näidata agressiivsust ja liigne reageerimine ei ole soovitatav. Juhtimiskäitumist ei tohi mõjutada.

- A/A\*: Liigikaaslaste suhtes sõbralik ja/või neutraalne. Juhtimiskäitumine või tööülesannete täitmine ei ole mõjutatud liigikaaslaste poolt.
- B/B\*: Väljendab ebakindlust. Viited liigiomastele suhtlusprobleemidele.
- C/C\*: Liigikaaslasega vastamisi sattudes väljendab koer tugevat hirmu või reageerib agressiivselt.

## **6. Käitumine teiste loomade suhtes**

Soovitav on neutraalne käitumine. Koer ei tohi näidata üles agressiivsust ja liigne reageerimine teiste loomade suhtes ei ole soovitatav.

- A/A\*: Teised loomad ei mõjuta koera käitumist, suhtub teistesse loomadesse neutraalselt.
- B/B\*: Väljendab ebakindlust. Juhtimiskäitumine või tööülesannete täitmine tagatud.
- C/C\*: Loomaga vastamisi sattudes on juhtimiskäitumine või vastavalt tööülesannete täitmine takistatud. On väga agressiivne, väljendab tugevat jahiinstinkti või tugevat hirmu. Koerajuht ei suuda koera kontrollida.

## **7. Käitumine inimeste suhtes**

Soovitav on neutraalne käitumine. Agressiivsus ja ülemäärane alandlikkus ei ole soovitatavad.

- A/A\*: Juhtimiskäitumine ja tööülesannete täitmine ei ole inimestest mõjutatud, suhtub neutraalselt.
- B/B\*: Viited suhtlusprobleemidele (väljendab ebakindlust, vältiva käitumise vormis või agressiivsusega). Juhtimiskäitumine või tööülesannete täitmine veel võimalik.
- C/C\*: Tugev hirm, tugev agressioon. Juhtimiskäitumine või tööülesannete täitmine takistatud.

## **8. Koera reaktsioon koerajuhi liikumismustrile**

Soovitav on neutraalne, tähelepanelik käitumine. Agressiivsus ja ülemäärane reageerimine ei ole soovitatavad.

- A/A\*: Juhtimiskäitumine ja tööülesannete täitmine ei ole mõjutatud, suhtub inimestesse neutraalselt.
- B/B\*: Viited suhtlusprobleemidele (väljendab ebakindlust, vältiva käitumise vormis või agressiivsusega). Juhtimiskäitumine või tööülesannete täitmine veel võimalik.
- C/C\*: Tugev hirm, tugev agressioon. Juhtimiskäitumine või tööülesannete täitmine takistatud.

## **9. Reaktsioon müraallikatele**

Vaatab huvitatult müra suunas. Ei lase ennast müra häirida.

- A/A\*: Müraallikas ei mõjuta tööülesannete täitmist.
- B/B\*: Viited ebakindlusele (jälgida kehakeelt).

- C/C\*: Tugev hirm, tugev agressioon.

## 2 KOERA KUULEKUS JA TEISED ELEMENDID

*Märkus: 2 osa 10\* ja 11\* elemendid on valikulised*

### 1. Kuuletumine suulistele käsklustele

Põhipositsioonist (põhipositsioon „Seisa!“ või „Istu!“ on enne kuulekusharjutusi teada antud) lähtudes täidab jalutusrihmas koerajuhile järgnev koer vabalt valitud käsklusi. Käskluse andmiseks peab hindamise ajal kasutama alati sama sõna. Koer peab hindamise ajal olema paremakäelise koerajuhi vasakul pool, vasakukäelisel koerajuhil paremal pool lõdva jalutusrihma otsas. Käsklusi antakse liikvele minnes, suuna muutmisel, pööretel ning peatumisel. Hindamise käigus kasutatakse tähelepanu kõrvale juhtivaid objekte, näiteks vastutulevaid inimesi. Hindaja poolt määratud teelõigul on vähemalt kaks suunamuutust ette nähtud. Samuti tuleb näidata tempo varieerumist.

Juhtimispool määratakse hindajate poolt enne hindamise algust. Samuti teavitatakse valitud käsklustest ning võimalikest muudest eripäradest. Need nõuded kehtivad ka teiste ülesannete puhul.

- **Sooritustase A:** Koer liigub koerajuhi vasakul (või paremal) pool põlvekõrgusel, töötab keskendunult.
- **Sooritustase B:** Koer liigub koerajuhist ette või jääb temast maha, häälkäsklusi tuleb anda korduvalt, laseb tähelepanu kõrvale juhtida.
- **Sooritustase C:** Koera saab juhtida ainult jalutusrihma abil.

**Suulistele käsklustele kuuletumisele alla kuuluvad ka järgnevad elemendid.** Vajadusel lisada kommentaarid märkustena eksami vormile.

#### „Istu!“ käsklus koerale

Tavapärase kõndimise käigus antakse koerale käsklus istuda. Koeral peab olema aega peatuda ja istuda ning seejärel võib koerajuht kompimisega kontrollida, et koer tõesti istub. Koerajuht liigub seejärel veel 10 sammu otsesuunas edasi, teeb pöördet ja tuleb tagasi koera juurde. Koer peab kogu selle tegevuse ajal istuma jääma.

- A/A\*: Koer täidab käskluse kõhklematult.
- B/B\*: Koer täidab ülesande viivitades, käsklust tuleb korrata või harjutust tuleb korrata.
- C/C\*: Koer ei jää istuma, tõuseb püsti, liigub koerajuhi juurde.

#### „Siia!“ käsklus lamavale koerale

Tavapärase kõndimise käigus jääb koerajuht seisma, koerale antakse käsklus lamada. Koeral peab olema aega peatuda ja lamama laskuda ning seejärel võib koerajuht kompimisega kontrollida, et koer tõesti lamab. Koerajuht liigub seejärel veel 10 sammu otsesuunas edasi ja keerab ennast koera poole. Hindaja märguande peale võib koerajuht koera tema lamamiskohast enda juurde kutsuda. Koer võib pärast koerajuhi signaalkäsklust läheneda talle kiires kõnnakus ning võtta koerajuhiga kontakti. Hindaja uue märguande peale peab koer asuma põhipositsioonile.

- A/A\*: Koer täidab käskluse kõhklematult.
- B/B\*: Koer täidab ülesande viivitades, käsklust tuleb korrata ning vajalik on füüsiline mõjutamine. Harjutust tuleb korrata.

- C/C\*: Koer ei jää lamama, tõuseb püsti, jookseb kaugemale, liigub koerajuhi juurde **4. käskluse peale**.

### **„Lama!“ käskluse andmine ja lisaks koha hoidmine**

Koerajuht annab koerale hindaja poolt näidatud kohas käskluse lama ning liigub hindaja juhiste alusel hindaja poolt osutatud kohta. Koer jääb ilma oma koerajuhi käsklusteta kuni 5 minutiks lamama. Hindaja liigub koerajuhi juurde ning toob ta koera juurde tagasi. Soovitav on proovida koera tähelepanu kõrvale juhtida.

- A/A\*: Koer täidab käskluse kõhklematult ja jääb kuni koerajuhi tagasipöördumiseni lamama.
- B/B\*: Koer täidab ülesande viivitades, käsklust tuleb korrata. Harjutust tuleb korrata.
- C/C\*: Koer ei jää lamama, tõuseb püsti, jookseb eemale, liigub koerajuhi juurde **4. käskluse peale**.

### **Vabalt liikumine**

Koerale antakse käsklusega luba vabalt liikuda. Vahemaa tuleb koerajuhiga eelnevalt kokku leppida, koer peab jääma koerajuhi poolt kontrollitavale kaugusele.

- A/A\*: Koer täidab käskluse kõhklematult.
- B/B\*: Koer täidab ülesande viivitades. Käsklust tuleb korrata ning koeral ei ole liikumissoovi ning jääb koerajuhi lähedusse.
- C/C\*: Koer ei allu või ei lahku koerajuhi lähedusest.

### **Vabalt jooksva koera tagasi kutsumine**

Koerajuht kutsub koera käsklusega tagasi. Koer läheneb koerajuhile rõõmsalt ja kõhklematult ning võtab kohe koerajuhiga kontakti või liigub kohe põhipositsioonile (kõrval).

- A/A\*: Koer reageerib kohe. Ei lase ennast väliskeskkonnast eksitada.
- B/B\*: Koer reageerib viivitusega, ei tule koerajuhi juurde kõige otsemat teed, laseb tähelepanu kõrvale juhtida, ei võta kontakti koerajuhiga.
- C/C\*: Koer ignoreerib koerajuhi korduvaid käsklusi.

### **Juurde kutsumine kuuldava käsklusega**

Koerajuhi käskluse peal hakkab koer viivitusega liikuma suunas, mille suhtes ta on „reguleeritud“. Koer liigub kuni uue käskluse saamiseni (sirgelt) etteantud suunas. Soovitav on proovida koera tähelepanu kõrvale juhtida.

- A/A\*: Koer liigub koerajuhi poolt osutatud suunas viivitusega. Koer ei lase ennast ümbruses toimuvast häirida.
- B/B\*: Koer viivitab liikuma asumisega, teeb liikudes peatusi.
- C/C\*: Koer liigub kõheldes või keeldub liikumast.

## **2. Töötamis- ja vedamisvalmidus**

Koer peab liikuma koerajuhi liikumiskiirusele ja -viisile sobivas tempos.

A\*, B\*, C\* märgib teise dokumenteeriva spetsialisti hinnangut. Teise dokumenteeriva spetsialisti kaasamise vajadus sõltub olukorrast ega ole kohustuslik.

- A/A\*: Koer liigub koerajuhi liikumiskiirusele sobivas tempos, koerajuht saab koera turvaliselt järgida.
- B/B\*: Koer veab nii tugevasti, et koerajuhil on raskusi temaga sammu pidada. Vedamistugevus ei ole piisav. Koerajuht tahaks (suudaks) kiiremini kõndida.
- C/C\*: Koer veab nii tugevasti, et koerajuht ei suuda temaga sammu pidada. Või koer ei vea üldse.

### **3. Suunakäskluste järgimine**

Koer peab täitma suunakäsklused vasakul(e)/paremal(e) mõistliku vahemaa piires täispöörde või vastavalt liikumispiirkonna iseärasustele valitud nurga all.

- A/A\*: Koer teostab suunamuutuse mõistliku vahemaa piires
- B/B\*: Koer vajab reageerimiseks korduvaid käsklusi. Teostab pöörde liiga terava või suure nurga all.
- C/C\*: Ei täida suuna muutmise käsklust. Koerajuht püüab koera rakmete abil juhtida.

### **4. Peatumine kõnniteel sõidutee servas**

Koer peab käskluse „Leia teeserv!“ peale iseseisvalt selgesti eristuva kõnniteeserva ees nii peatuma, et esikäpad on vahetult kõnnitee serval (ning koerajuhil on võimalik kõnniteeserva oma valge kepiga kompida).

- A/A\*: Koer jääb õiges kohas ja kindlalt seisma.
- B/B\*: Koer jääb liiga vara seisma. Koerajuht peab ise kõnniteeserva leidma.
- C/C\*: Koer ei peatu ja koerajuht liigub üle kõnniteeserva.

### **5. Peatumine enne kõnniteeserva sõiduteel**

Koer peab käskluse „Leia teeserv!“ peale iseseisvalt selgesti eristuva kõnniteeserva ees nii peatuma, et esikäpad on vahetult kõnniteeserva peal ning koerajuht ei komista kõrgema kõnniteeserva taha (ja saab kõnniteeserva oma valge kepiga kompida). (Sama tehnika nagu ülespoole suunduvast trepist märku andmisel, koer jääb seisma esikäpad esimesel astmel)

- A/A\*: Koer jääb õiges kohas ja kindlalt seisma. Koer asetab esikäpad kõnnitee serval.
- B/B\*: Koer jääb liiga vara seisma. Koerajuht peab ise kõnniteeserva leidma.
- C/C\*: Koer ei peatu ja koerajuht astub üle kõnniteeserva.

### **6. Vöötrajast märku andmine ja tee ületamine**

Koerajuhi käskluse peale „Otsi vöötrada!“, viib koer koerajuhi vöötrajale. Käsklusele võib lisada suunamääratluse (vasakul, parema, otse, vastavalt oludele). Vöötraja ületamine peab toimuma võimalikult vöötraja keskelt.

- A/A\*: Koer annab märku korrektselt vöötrajast ning ületab vöötraja keskel liikudes, ei lahku vöötrajalt.
- B/B\*: Koer annab märku vöötrajast, kuid ületavad vöötraja küljelt või meeskond kaldub vöötrajalt kuni 1 m võrra kõrvale.
- C/C\*: Koer ei anna märku vöötrajast või meeskond kaldub vöötrajalt enam kui 1 m võrra kõrvale.

## **7. Tänavate ületamine**

Koer peab tänava/sõidutee ületama võimalikult otse, kõige lühemat teed ja viivituseeta (välja arvatud diagonaalsed vöötrajad, nende puhul kehtib raja keskelt ületamine).

- A/A\*: Koer ületab tänava/sõidutee ettenähtud viisil.
- B/B\*: Koer ületab tee kõheldes, väljendab ebakindlust.
- C/C\*: Koer ületab tee diagonaalis, laseb ennast tugevasti kõrvale juhtida.

## **8. Allapoole suunduva trepi leidmine ja märku andmine**

Koer otsib käskluse „Otsi trepp!“ peale iseseisvalt trepi ning annab sellest märku koerajuhile nii, et koer jääb vahetult trepi esimese allapoole suunduva astme ees seisma (ja koerajuht saab oma kepiga esimest astet kompida). Käsklusele võib lisada suunamääratluse.

- A/A\*: Koer viib koerajuhi trepini kindlalt.
- B/B\*: Koer jääb liiga vara seisma.
- C/C\*: Koer liigub trepist märku andmata otse trepile.

## **9. Ülespoole suunduva trepi leidmine ja märku andmine**

Koer otsib käskluse „Otsi trepp!“ peale iseseisvalt trepi ning annab sellest märku koerajuhile nii, et asetab esikäpad trepi esimesele ülespoole suunduvale astmele (ja koerajuht saab oma kepiga esimest astet kompida). Koerajuht saab aru ka rakmete käepideme muutunud asendi kaudu, et siit algab trepp. Käsklusele võib lisada suunamääratluse.

- A/A\*: Koer viib koerajuhi trepini kindlalt.
- B/B\*: Koer jääb liiga vara või alles 2. või 3. astmel seisma.
- C/C\*: Koer liigub trepist märku andmata otse trepile.

## **10. Liftist märku andmine\***

Koer peab käskluse „Otsi lift!“ peale leidma lähima toimiva lifti ning koerajuhi selle juurde viima. Käsklusele võib lisada suunamääratluse.

- A/A\*: Koer liigub kõhklematult lähima toimiva lifti juurde.
- B/B\*: Koer väljendab ebakindlust, kuid juhib koerajuhi lõpuks siiski lifti juurde.
- C/C\*: Koer ei anna märku liftist.

## **11. Liikumine eskalaatoril\***

Koer peab käskluse „Otsi eskalaator!“ peale leidma lähima toimiva eskalaatori ning koerajuhi selle juurde viima. Käsklusele võib lisada suunamääratluse.

- A/A\*: Koer viib koerajuhi turvaliselt eskalaatorile.
- B/B\*: Koer väljendab ebakindlust, kuid juhib koerajuhi lõpuks siiski eskalaatori juurde.
- C/C\*: Koer ei anna märku eskalaatorist.

## **12. Uksest/sissepääsust märku andmine**

Koer juhib koerajuhi käskluse „Otsi uks!“ peale lähima ukse, sisse-/väljapääsu juurde (ja annab ninaga märku ukselingist). Käsklusele võib lisada suunamääratluse.

- A/A\*: Koer annab viivitamatult märku lähimat uksest, sisse-/väljapääsust
- B/B\*: Koer väljendab ebakindlust, annab uksest, sisse-/väljapääsust märku alles pärast pikemat aega otsimist.
- C/C\*: Koer ei leia ukse/sisse-/väljapääse.

## **13. Istumisvõimalusest (pingist) märku andmine**

Koer juhib koerajuhi käskluse „Otsi pink!“ peale lähima pingi juurde ning annab sellest märku (pannes pea pingile).

- A/A\*: Koer annab lähimast pingist märku viivitamatult.
- B/B\*: Koer väljendab ebakindlust, annab pingist märku alles pärast pikemat aega otsimist.
- C/C\*: Koer ei leia pinki.

## **14. Käitumine ühistransporti sisenemisel**

Kui on kahtlus, et ühistranspordivahendis on astmed, pikendab koerajuht enne transpordivahendi saabumist jalutusrihma sedavõrd, et koer saaks takistamatult astmetel liikuda. Koer annab märku sisenemisel astme ulatusest. Koerajuht laseb rakmete käepidemest lahti ja juhib koera jalutusrihmast. Koer siseneb ühistransporti koerajuhi korraldusel korrektselt enne koerajuhti. Kui sõidukisse (rongis, trammis, bussis) sisenedes on astmed, siis liigub koer koos koerajuhiga ning juhib koerajuhi tema käskluse peale pingi juurde. Madalapõhjalises liiklusvahendis siseneb koer koerajuhiga üheaegselt.

- A/A\*: Koer tegutseb vastavalt ülaltoodud kirjeldusele.
- B/B\*: Koer ei anna märku täpselt sisenemisuksest, vajab korduvalt käsklusi, astub sõidukisse kõheldes.
- C/C\*: Koer jääb koerajuhi selja taha ja keeldub sõidukisse sisenemast.

## **15. Käitumine ühistranspordist väljumisel**

Madalapõhjalises liiklusvahendis väljub koer koerajuhiga üheaegselt.

- A/A\*: Koer tegutseb vastavalt ülaltoodud kirjeldusele.
- B/B\*: Koer väljub rongist/trammist/bussist koerajuhiga üheaegselt.
- C/C\*: Koer keeldub väljumast, väljub sõidukist enne koerajuhti.

## **16. Juhtimine jalakäijate alal ja/või kõnniteel**

Koer juhib koerajuhti sirgjooneliselt või oludele vastavalt takistustest kõrvale juhtides kindlalt ja sujuvalt.

- A/A\*: Koer tegutseb korrektselt.
- B/B\*: Koer juhib koerajuhti kõheldes, on ebakindel, juhib aeglaselt.
- C/C\*: Koer on kaotanud orientatsiooni, laseb ennast teelt kõrvale juhtida.



## **17. Juhtimine kõnniteeta tänaval/teel**

Koer juhib koerajuhti vasakpoolsel jalgrattateel või olenevalt oludest parempoolses teeservas.

- A/A\*: Koer tegutseb korrektselt.
- B/B\*: Koer juhib koerajuhti ebakindlalt, juhib aeglaselt.
- C/C\*: Koer on kaotanud orientatsiooni, laseb ennast kõrvale juhtida, kaldub teeservast kõrvale.

## **18. Takistustest märku andmine**

Koer jääb turvalisel kaugusel takistusest (nt kraav) seisma. Juhib koerajuhi takistuse juurest eemale. Juhib turvalisele vahekaugusele perrooni servast, jääb märgistatud joone taha seisma (rööbastest kaugemale jääval poolel)

- A/A\*: Koer tegutseb korrektselt, suunab koerajuhti takistusest kaugemale.
- B/B\*: Koer suunab koerajuhti liiga vähese keskendumisega, osaliselt ebakindlalt, kuid mitte koerajuhti ohustades, piki takistuse vms serva, piki raudteeperrooni kollast joont.
- C/C\*: Koer liigub kollasele joonele, ületab kollase joone, ei peatu enne kraavi, suunab koerajuhti kraavi poole.

## **Optimaalne trajektoori hoidmine**

Koer hoiab koerajuhi ja liikuva takistuse vahel piisavalt külgmist vahekaugust juhtides koerajuhti takistustest mööda. Kui esineb kitsam läbipääsukoht, aeglustab koer liikumistempot või peatub. Olukorrast tulenevad puudutused on lubatud (silitamine rahvahulgas vms).

- A/A\*: Koer tegutseb korrektselt, aeglustab liikumiskiirust kitsa kohani jõudes.
- B/B\*: Koer juhib koerajuhi takistusest lähedalt mööda, ei aeglusta liikumiskiirust, riivab takistust.
- C/C\*: Koer ei muuda liikumistrajektoori, koerajuht/koer põrkab liikuva takistusega (nt jalakäijaga) kokku.

## **Käitumine ebatasasel pinnal/haljasalade jms piiridel/maas lebavate esemete/teesulgude puhul**

Koer peab viitama takistustele liikumistempo aeglustamisega. Teesulgudest tuleb võimaluse korral iseseisvalt mööda liikuda, kui sellest möödumine on võimatu, peab koer andma takistusest märku.

- A/A\*: Koer tegutseb korrektselt, aeglustab liikumiskiirust ülal kirjeldatud oludes.
- B/B\*: Koer juhib koerajuhi takistusest/haljasalast lähedalt mööda, ei aeglusta liikumiskiirust.
- C/C\*: Koer ei pööra ülal kirjeldatud oludele tähelepanu.

## **Käitumine vertikaalsete takistuste puhul**

Koer peab andma koerajuhile märku vertikaalsetest takistustest, millest ei saa mööda liikuda (hindamisel simulatsioon kuni koerajuhi peakõrguseni). Koer peab nende takistuste ees seisma jääma sellisel kaugusel takistusest (et võimalusel saab koerajuht vertikaalset takistust valge kepiga kombata). Kui vertikaalsest takistusest on võimalik mööduda, peab koer sellest takistust märku andmata mööduma.

- A/A\*: Koer tegutseb korrektselt.
- B/B\*: Koer peatub liiga vara.
- C/C\*: Koer ei muuda liikumistrajektoori ega peatu, koerajuht pörkab vertikaalse takistusega kokku.

### **19. Esemete märku andmine või toomine**

Koer toob koerajuhile käskluse „Otsi!“ peale tema isikliku eseme, mille koerajuht on lasknud koerale nähtaval viisil kukkuda või osutab käskluse peale eset ninaga nii, et koerajuht selle ilma pikemalt kobamata üles leiab. Ülesande täitmise viisi tuleb kirjeldada enne sooritamist.

- A/A\*: Koer toob eseme või osutab selle asukohta korrektselt ilma kõhklusteta.
- B/B\*: Koer ei osuta otseselt esemele, osutab esemele alles pärast pikemat otsimist, mängib esemega.
- C/C\*: Koer ei osuta esemele/ei too eset koerajuhile.

## **3 MEESKONNATÖÖ**

---

### **1. Üldmulje meeskonnast**

Koer ja koerajuht peavad moodustama harmoonilise meeskonna ning nende olemus ja temperament peavad kokku sobima. Koerajuht peab tajuma oma koera eeldatavat käitumist ning oskama tema käitumist hinnata.

- A/A\*: Koerajuht usaldab koera, koer töötab rõõmsalt ja tähelepanelikult.
- B/B\*: Koerajuht väljendab kerget ebakindlust, ei usalda oma koera täielikult ja otsib kinnitust koera osutavale käitumisele. Koer töötab ebakindlalt ja surutult.
- C/C\*: Koerajuht ei usalda koera, koeral tekib asendustegevusi ja ta töötab desorienteeritult. Meeskond ei harmoneeru.

### **2. Koera suunamine (verbaalselt/mitteverbaalselt)**

Koerajuht peab koera piisavalt kiitma ning põhjendatult ja loomakaitsenõuetele vastavalt tema käitumist korrigeerima

- A/A\*: Koerajuht kiidab koera piisavalt ning korrigeerib koera käitumist koheselt. koer mõistab etteheite ja vale käitumismudeli vahelist seost.
- B/B\*: Koera käitumist korrigeerivad tähelepanekud edastatakse viivitusega
- C/C\*: Koera käitumist ei korrigeerita või koerale tehakse põhjendamatuid märkusi. Koera käitumise korrigeerimine ei ole loomakaitsenõuetega kooskõlas.

### **3. Koera motiveeritavus**

Koer peab töötama rõõmsalt ja suhtuma koerajuhti tähelepanelikult

- A/A\*: Koer töötab rõõmsalt, reageerib käsklustele kiiresti ja usaldusväärselt.
- B/B\*: Koer töötab rõõmutult, kuid motivatsioon on vähene.
- C/C\*: Koera on võimalik motiveerida ainult suure pingutusega.

#### **4. Koera reaktsioonid koerajuhi korraldustele**

Koer peab moodustama koerajuhiga ühtse meeskonna. Koer peab koerajuhti rõõmsalt tervitama.

- A/A\*: Meeskond harmoneerub suurepäraselt.
- B/B\*: Koer käitub koerajuhi suhtes ebakindlalt.
- C/C\*: Koer ligineb koerajuhile aeglaselt, tõsine usaldamatus.

#### **5. Koerajuhi reaktsioon koera märku andvale käitumisele**

Koerajuht peab töötama koeraga keskendunult ja reageerima koera osutavale käitumisele koheselt.

- A/A\*: Koerajuht reageerib kiiresti ja kindlalt.
- B/B\*: Koerajuht ei ole piisavalt keskendunud ning reageerib koera osutavale käitumisele viivitusega.
- C/C\*: Koerajuht ei oska koera osutavat käitumist tõlgendada.